

ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

— ΙΔΡΥΣΗ 1834 —

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Αθήνα, 17 Ιουνίου 2025

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

- ελληνογερμανικό συνέδριο και δικαστικό colloquium για το Δίκαιο της Κλιματικής Αλλαγής

Ι. Τη Δευτέρα 16 Ιουνίου 2025, στο Ινστιτούτο Goethe στην Αθήνα, πραγματοποιήθηκε από το Εφετείο Αθηνών σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στην Ελλάδα, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Δημοσίου Δικαίου (EPLO) και το Ίδρυμα Heinrich Böll, ημερίδα με θέμα «Η κλιματική αλλαγή ως σύγχρονο νομικό ζήτημα στην εθνική, διεθνή και ενωσιακή έννομη τάξη», με την παρουσία και συμμετοχή δικαστικών λειτουργών, πανεπιστημιακών και νομικών της Χώρας.

Κατά τις εργασίες αυτού, απηύθυναν χαιρετισμούς η Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, Ιωάννα Κλάπα – Χριστοδουλέα, η οποία αναφέρθηκε στις σημαντικές διεθνείς πρωτοβουλίες για την προστασία του κλίματος και παρουσίασε συνοπτικά τα αποτελέσματα της πρόσφατης Διάσκεψης των 4 Δικτύων (EUFJE – The European Union Forum of Judges for the Environment, ENPE -European Network of Prosecutors for the Environment, IMPEL – European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law and EnviCrimeNet), που

έλαβε χώρα στην Μπρατισλάβα τον Μάιο 2025, καθώς και ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Πέλοπας Λάσκος, ο οποίος αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στις νομοθετικές πρωτοβουλίες της Κυβέρνησης στον τομέα της προστασίας του κλίματος.

Επίσης, χαιρετισμούς απηύθυναν, εκ μέρους των διοργανωτών του Συνεδρίου, ο Διευθυντής του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (EPLO) και ομ. Καθηγητής του Ε.Κ.Π.Α., Σπυρίδωνας Φλογαΐτης, ο Σύμβουλος και επικεφαλής των νομικών και προξενικών υποθέσεων της Πρεσβείας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, Hans – Güther Löffler, ο Διευθυντής του Ινστιτούτου Διαφάνειας και Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου και αν. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Χαράλαμπος Τσιλιώτης, η Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Εφετείου Αθηνών, Πρόεδρος Εφετών Σοφία Λιγνού, ο επικεφαλής του γραφείου Εξωτερικού του Ιδρύματος Heinrich Böll στην Ελλάδα, Μιχάλης Γουδής, καθώς και ο αναπληρωτής Διευθυντής του Goethe – Institut Athen, Thomas Gödel, οι οποίοι εξέθεσαν την ιδιαίτερη σημασία των εκδηλώσεων για την προστασία του περιβάλλοντος από την κλιματική αλλαγή και ανανέωσαν την συνεργασία τους για περαιτέρω εκδηλώσεις στο μέλλον.

Στην πρώτη συνεδρία της ημερίδας, η οποία αφορούσε την νομική αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής σε διεθνές και ενωσιακό επίπεδο, προήδρευσε ο Πρόεδρος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ε.τ., Κωνσταντίνος Μενουδάκος, και ανέπτυξαν τις εισηγήσεις τους, κατά σειρά, οι : Anja Seibert – Fohr, Δικαστής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Διευθύντρια του Ινστιτούτου Συνταγματικού Δικαίου, Συνταγματικής Θεωρίας και Φιλοσοφίας του Δικαίου του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης, καθηγήτρια του ιδίου Πανεπιστημίου και τ. Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, με θέμα «Η νομολογία του ΕΔΔΑ για την κλιματική αλλαγή», Αλέξανδρος – Λίνος Σισιλιάνος, Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου στο Ε.Κ.Π.Α., τ. Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με θέμα «Η κλιματική αλλαγή ενώπιον των Διεθνών Δικαστηρίων: Δικαστήριο Διεθνούς Δικαιοσύνης, Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας, Διαμερικανικό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του

Ανθρώπου», Αστέριος Πλιάκος, ομ. Καθηγητής Ευρωπαϊκού Δικαίου στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και Πρόεδρος της Ένωσης Επιστημόνων Ευρωπαϊκών Σπουδών, με θέμα «Η συμβολή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην αποτροπή της κλιματικής αλλαγής», και Αικατερίνη Ηλιάδου, αν. Καθηγήτρια Διοικητικού Δικαίου στο Ε.Κ.Π.Α., με θέμα «Η καλή νομοθέτηση και η προστασία του κλίματος».

Κατά τη δεύτερη συνεδρία, η οποία αφορούσε την νομική αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής σε εθνικό επίπεδο, προήδρευσε ο Πρόεδρος Εφετών Αθηνών, Δημήτριος Ορφανίδης Δ.Ν., και ανέπτυξαν τις εισηγήσεις τους, κατά σειρά, οι: Ekkehard Hofmann, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, ιδίως Περιβαλλοντικού Δικαίου, με ερευνητική εστίαση στο Δίκαιο της Κλιματικής Αλλαγής στο Πανεπιστήμιο του Trier, με θέμα «Επίκαιρη νομολογία στην Γερμανία για το Δίκαιο του Κλίματος», Θεοδώρα Αντωνίου, ομ. Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου του Ε.Κ.Π.Α. με θέμα «Η προστασία από την κλιματική αλλαγή συγκριτικά μέσα από αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων – ορισμένα παραδείγματα», και Κωνσταντίνος Γώγος, Καθηγητής Διοικητικού Δικαίου στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, με θέμα «Νομικά προβλήματα απολιγνιτοποίησης στην Ελλάδα»

Τέλος, ανέπτυξε τα συμπεράσματα του Συνεδρίου ο ομ. Καθηγητής Νομικής Σχολής Αθηνών, πρ. Πρύτανης του ΕΚΠΑ και αντ. Μέλος της Ακαδημίας της Γαλλίας, Θεόδωρος Φορτσάκης, ο οποίος εστίασε στην πλήρη και αποτελεσματική δικαστική προστασία απέναντι στην κλιματική αλλαγή, με βάση την μέχρι τώρα κλιματική νομολογία των ΔΕΕ, ΕΔΔΑ και λοιπών διεθνών και εθνικών Δικαστηρίων, τονίζοντας τα τυπικά προσκόμματα που αναφύονται, κατά περίπτωση, ιδίως λόγω της υποστηριζόμενης έλλειψης εννόμου συμφέροντος των προσώπων και ομάδων, προκειμένου να υπεισέλθει η δικαστική κρίση στην ουσία των υποθέσεων. Επιπλέον, σημείωσε την σημαντική και τολμηρή τομή της απόφασης του ΕΔΔΑ, VEREIN KLIMASENIORINNEN SCHWEIZ κατά Ελβετίας, τονίζοντας ότι η κλιματική αλλαγή επιφέρει μείωση της απόλαυσης ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και προσβολή του σύγχρονου δικαιώματος των μελλοντικών γενεών σε σταθερό και βιώσιμο κλίμα.

II. Του ανωτέρω συνεδρίου, προηγήθηκε, την Κυριακή 15 Ιουνίου 2025, στις εγκαταστάσεις του EPLO στην Πλάκα, δικαστικό συμπόσιο, με θέμα «Νέες εξελίξεις στην προστασία του περιβάλλοντος σε εθνικό, διεθνές και ενωσιακό επίπεδο: Από την προστασία του κλίματος στην προστασία από την κλιματική αλλαγή», με την συμμετοχή του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης Πέλοπα Λάσκου και δικαστικών λειτουργών. Κατά τις εργασίες του απηύθυναν χαιρετισμούς ο Διευθυντής του Ινστιτούτου Διαφάνειας και Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου και αν. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Χαράλαμπος Τσιλιώτης, και η Προέδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διεύθυνσης του Εφετείου Αθηνών, Προέδρος Εφετών Σοφία Λιγνού, οι οποίοι, αφού καλωσόρισαν όλους τους προσκεκλημένους, αναφέρθηκαν στη σημασία της δικαστικής προστασίας του κλίματος στη σύγχρονη εποχή της ανθρωπογενούς επέμβασης στο περιβάλλον.

Ακολούθως, ανέπτυξαν τις εισηγήσεις τους, υπό την προεδρία του αν. Καθηγητή Χαράλαμπου Τσιλιώτη, κατά σειρά, η Δικαστής του Ε.Δ.Δ.Α. Anja Seibert – Föhr, με θέμα «Η νομολογία του ΕΔΔΑ για την κλιματική αλλαγή», η ομ. Καθηγήτρια Διοικητικού Δικαίου του Ε.Κ.Π.Α., Γλυκερία Σιούτη, με θέμα «Νέα και καινοτόμος νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος», ο Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου στο Πανεπιστήμιο του Trier, Ekkehard Hofmann, με θέμα «Επίκαιρη Νομολογία στην Γερμανία για το Δίκαιο του Κλίματος», και ο Εφέτης του Εφετείου Αθηνών, Ευάγγελος Χριστιάς, με θέμα «Η εναρμόνιση του ουσιαστικού Ποινικού Δικαίου με το Δίκαιο της ΕΕ: οι νέες εξελίξεις στην ΕΕ και οι ρυθμίσεις του Έλληνα νομοθέτη».

Ο Εκπρόσωπος Τύπου

Ευάγγελος Χριστιάς
Εφέτης